

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst («Službene novine Zeničko-dobojskog kantona», broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za privredu Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 141. sjednici, održanoj dana 18.04.2018. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK
o usvajanju Informacije o realizaciji poticajnih mjera Vlade Zeničko-dobojskog kantona
za 2017. godinu

I.

Usvaja se Informacija o realizaciji poticajnih mjera Vlade Kantona za 2017. godinu, koja čini sastavni dio ovog zaključka.

II.

Informacija iz tačke I ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /18.

Datum, 18.04.2018. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Stručna služba Skupštine,

1x Ministarstvo za privredu,

1x a/a.

**INFORMACIJA
O REALIZACIJI POTICAJNIH MJERA
VLADE KANTONA ZA 2017. GODINU**

Zenica, april 2018. godine

Bosna i Hercegovina, Zenica, Kučukovići br. 2
Tel: 032/ 460-720, 460-721; Fax: 460-722;
Email: min.privreda@zdk.ba

1. UVOD

Svojevremeno, Ministarstvo za industriju, energetiku i rudarstvo pokrenulo je prvi projekt poticaja privrede 1999. godine, a odnosio se na subvencioniranje uvođenja i certifikaciju međunarodnih standarda za upravljanje kvalitetom. Do kraja 2004. godine podržana je certifikacija u 47 privrednih subjekata. Do intenziviranja poticaja došlo je 2003. i 2004. godine, kada su uvedeni novi projekti, regresiranje kamata na investicijske kredite, te subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata, a puna implementacija ovih poticaja počinje 2005. godine. Tokom 2007. godine uvedeno je subvencioniranje investicija kod obrta iz područja prerađivačkih djelatnosti, a 2008. godine subvencioniranje povećanja iskorištavanja kapaciteta u hotelima. U 2013. godini uvedeni su poticaji za: izvoznike, tradicionalne zanate, nagrađene proizvode na sajmovima, pokretanje poslovnih ideja, te za razvoj turizma u seoskim domaćinstvima.

U 2010. godini usvojena je “Strategija razvoja ZDK za period 2010. – 2020. godina”, koja je revidirana 2016. godine kao “Strategija razvoja ZDK za period 2016. – 2020. godina”. Imajući u vidu ovu činjenicu, kao i obavezu njene implementacije sačinjen je prilagođen Program utroška budžetskih sredstava. Realizacija poticaja provedena je na osnovu donesenih Uputstava i kriterija, Javnih poziva, te Odluka Vlade Kantona za sve uredne aplikacije.

Nažalost, poticaji u dotadašnjoj formi u 2014. godini nisu realizirani jer su sva raspoloživa sredstva usmjerena na sanaciju šteta od poplava.

Daljnji razvoj poticaja realiziran je u 2015. godini kada su uvedeni novi poticaji za subvencioniranje jačanja konkurentnosti izvoznika, subvencioniranje izgradnje turističke infrastrukture i subvencioniranje projekata udruženja i asocijacija privrednika.

Osnovni kriteriji su jedinstveni za sve vrste poticaja, a odnose se na uredno izmirivanje: poreza, uključujući i indirektno, te doprinosa (zdravstveno, penziono osiguranje). Posebni kriteriji su vezani za vrstu poticaja, a odnose se na: odobrenje za upotrebu objekta, certifikat za uveden međunarodni standard, upotrebnu dozvolu za izgrađeni industrijski objekat, dokaze o realiziranoj investiciji, izvozu i drugi. Realizacija svih poticaja ima karakter refundacije, odnosno dodjele poticaja nakon realizacije aktivnosti po kriterijima. Ovaj metod garantuje potpuno postizanje ciljeva i efekata poticaja.

Bitno je istaći da je tokom proteklog perioda u više navrata izvršena detaljna kontrola realizacije poticajnih projekata od strane Ureda za reviziju Federacije BiH. U njihovim izvještajima nije evidentirana niti jedna primjedba, što dovoljno govori o kvalitetu vođenja cjelokupnog postupka subvencioniranja.

Poticaji u 2017. godini realizirani su u skladu sa Zakonom o poticanju male privrede (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona” broj: 7/16). Prema ovom Zakonu malu privredu čine subjekti male privrede, fizička i pravna lica, koja trajno obavljaju zakonom dozvoljene djelatnosti radi ostvarivanja dohotka odnosno dobiti, registrovani kod nadležnog organa, bez obzira na oblik organizovanja i koji:

- a) su samostalni u poslovanju,
- b) zapošljavaju prosječno godišnje manje od 250 lica, i
- c) ostvaruju godišnji prihod manji od 97.500.000,00 KM i/ili čiji je bilans stanja manji od 84.000.000,00 KM.

Prema Budžetu Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 15/16, 8/17 i 13/17), predviđena su finansijska sredstva, ekonomski kod 614 500 – Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima, u iznosu do 1.690.000,00 KM. Alokacija ovih sredstava utvrđena je Zaključkom Vlade Kantona o usvajanju Programa utroška budžetskih sredstava u 2017. godini - Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima, broj: 02-14-10103/17 od 3.7.2017. godine, broj:02-14-11654/17 od 15.8.2017. godine i broj: 02-14-17282/17 od 14.12.2017. godine, kako slijedi:

Tabela 1: Alokacija ovih sredstava planirana je na sljedeći način:

Rb.	NAZIV PROGRAMA	Iznos sredstava /KM/
1.	PROMOCIJA PODUZETNIŠTVA I PODUZETNIČKE KULTURE	52.500,00
1.1.	<i>Program finansiranja manifestacija, izdavačkih projekata i edukacije</i>	6.760,00
1.2.	<i>Podrška poduzetništvu za promociju i nastupe na sajmovima</i>	25.760,00
1.3.	<i>Subvencioniranje projekata komora i udruženja iz područja privrede</i>	19.980,00
2.	SISTEM POTICAJA ZA START-UP BIZNISE	629.000,00
2.1.	<i>Subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata</i>	505.000,00
2.2.	<i>Subvencioniranje troškova realizacije patenta inovatora sa područja Zeničko-dobojskog kantona</i>	10.000,00
2.3.	<i>Subvencioniranje administrativnih troškova i investicija kod obrta</i>	95.500,00
2.4.	<i>Subvencioniranje administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata</i>	18.500,00
3.	POTICAJ INVEST. IZVOZNO ORJENTIRANIH AKTIVNOSTI I INVESTICIJA	855.000,00
3.1.	<i>Subvencioniranje uvođenja međunarodnih standarda za upravljanje kvalitetom i dijela marketinških troškova za proizvode nagrađene na sajamskim manifestacijama</i>	15.000,00
3.2.	<i>Subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti</i>	810.000,00
3.3.	<i>Subvencioniranje - regresiranje kamata na investicijske kredite</i>	30.000,00
4.	PODIZANJE KVALITETA TURISTIČKE PONUDE	153.500,00
4.1.	<i>Subvencioniranje izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture</i>	145.000,00
4.2.	<i>Subvencioniranje povećanja iskorištenja kapaciteta u ugostiteljskim objektima za smještaj i seoskom turizmu</i>	8.500,00
UKUPNO:		1.690.000,00

U nastavku ove informacije dat je detaljan pregled realizacije poticajnih projekata u 2017. godini.

2. REALIZACIJA POTICAJA U 2017. GODINI

2.1. SUBVENCIONIRANJE ADMINISTRATIVNIH TROŠKOVA KOD IZGRADNJE PROIZVODNIH OBJEKATA

Nakon donesenog Zaključka Vlade Kantona o davanju saglasnosti na Uputstva o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih subvencioniranju administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata, broj: 02-14-10989/17 od 27.7.2017. godine i Javnog poziva objavljenog 8.8.2017. godine, a zatvorenog 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 26. zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Od ovog broja Vlada je odobrila poticaj u 19. slučajeva, a 7 zahtjeva je odbijeno.

Osnovni kriterij kod ovog poticaja je površina izgrađenog proizvodnog objekta, ishodovana Upotrebna dozvola za objekat i uredno izmireni javni prihodi.

Kod uredno podnesenih aplikacija Komisija za ocjenu zahtjeva obavila je opservaciju objekata potencijalnih korisnika, o čemu je sačinjen detaljan Izvještaj. Na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, Izvještaja Komisije i prijedloga Odluke Ministarstva za privredu, Vlada Kantona je donijela Odluku o odobravanju finansijskih sredstava – subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata, broj: 02-14-17346/17 od 14.12.2017. godine.

U sljedećoj tabeli dat je pregled privrednih subjekata, karakteristika izgrađenih objekata i iznosa poticajnih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Kantona u 2017. godini.

Tabela 2: Uredni zahtjevi - Subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	KARAKTERISTIKE IZGRAĐENOG OBJEKTA		IZNOS ODOBRENOG POTICAJA /KM/
			POVRŠ. /m ² /	NAMJENA OBJEKTA	
1.	„VITA LIFE“ d.o.o. Visoko	VISOKO	3.592,97	Proizv.prehramb. preparata	50.000,00
2.	„FRUTTI FUNGHI“ d.o.o. Visoko	VISOKO	563,04	Proizv., prerada i promet šumskih plod.	20.000,00
3.	„OR EXTRA“ d.o.o. Zavidovići vl.Mirel Fejzić	ZAVIDOVIĆI	221,40	Proizvodnja namještaja	8.000,00
4.	„TERMO-BETON“ d.o.o. Breza	BREZA	306,25	Proizv.proizvoda od betona za građevin.	12.000,00
5.	„KRIVAJA- TVORNICA MONTAŽNIH KUĆA“ d.o.o. Zavidovići	ZAVIDOVIĆI	5.630,40	Proizvodnja montažnih kuća	50.000,00
6.	„EURO ONIKS“ d.o.o. Tešanj	TEŠANJ	1.225,35	Proizv.proizvoda od plast.masa za građev.	32.000,00
7.	„ŠTAMPARIJA S“ d.o.o. Tešanj	TEŠANJ	841,19	Ostalo štampanje	28.000,00
8.	„CORONA PACK“ d.o.o. Jelah, Tešanj	TEŠANJ	912,81	Proizv.ambalaže od plastočnih masa	28.000,00
9.	„HIDRORING“ d.o.o. Jelah, Tešanj	TEŠANJ	849,90	Proizv. ostalih proizvoda od gume	28.000,00
10.	„NEIMAX“ d.o.o. Visoko	VISOKO	6.298,80	Proizv.valovitog papira i kartona	28.747,00
11.	„ZIM“ d.d. Zenica	ZENICA	948,30	Proizvodnja mlijeka, mlij.prozv. i sira	28.000,00
12.	Bravarska radnja „PLASTIFIKACIJA MANDIĆ“ vl. Mario Mandić, Jelah	TEŠANJ	522,90	Površ.obrada i prevlačenje metala	20.000,00
13.	„BALTIC GROUP“ d.o.o. Visoko	VISOKO	567,52	Površ.obrada i prevlačenje metala	20.000,00
14.	PDVM „ELEKTROVAR“ d.o.o. Kakanj	KAKANJ	801,75	Mašinska obrada metala	28.000,00
15.	Obrt „SECOM“ vl.Sead Turkeš Jelah	TEŠANJ	491,70	Proizv.plastčne stolarije	16.000,00
16.	„ALU WOOD INŽINJERING“ d.o.o. Maglaj	MAGLAJ	1.120,20	Pr.ostale građ.stolar. i elem.od metala	32.000,00
17.	„INKOS“ EXPORT-IMPORT d.o.o. Kakanj	KAKANJ	453,00	Proizvodnja radne odjeće	16.000,00

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	KARAKTERISTIKE IZGRAĐENOG OBJEKTA		IZNOS ODOBRENOG POTICAJA /KM/
			POVRŠ. /m ² /	NAMJENA OBJEKTA	
18.	„IMACO“ d.o.o. SYSTEMTECHNIK Tešanj	USORA	900,00	Mašinska obrada metala	28.000,00
19.	„ARTISAN“ d.o.o. Tešanj	TEŠANJ	1.144,59	Proizvodnja ostalog namještaja	32.000,00
			27.392,07		504.747,00

Iz prethodne tabele vidi se da je u 2017. godini po ovom osnovu odobreno ukupno 504.747,00 KM, pri čemu je subvencionirana izgradnja proizvodnih objekata ukupne površine 27.392,07 m².

U sljedećoj tabeli dat je pregled neurednih zahtjeva, odnosno privrednih subjekata koji su u 2017. godini odbijeni za ovaj poticaj, sa razlozima odbijanja.

Tabela 3: Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja-Subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje proizvodnih objekata

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
1.	„ADŽIĆ ASFALT“ d.o.o.	Žepče	Djelatnost Investitora nije iz područja C ili D
2.	„BM PAC“ d.o.o.	Visoko	Nema odobrenje za obavljanje djelatnosti
3.	„QUALITEC“ d.o.o.	Tešanj	Upotrebna i građ.dozvola ne glase na podnosioca zahtjeva
4.	„FEDI“ d.o.o.	Zenica	Djelatnost Investitora nije iz područja C ili D
5.	„MGV GRADNJA“ d.o.o.	Zavidovići	Odobrenje za upotrebu iz 1998. godine
6.	Polj.djelatn. vl.Fehim Hasanbašić	Tešanj	Djelatnost Investitora nije iz područja C ili D
7.	„ALMA RAS“ d.o.o.	Olovo	Ima više od 250 zaposlenih

Pregled broja korisnika poticaja subvencioniranja administrativnih troškova i iznos sredstava po sjedištu korisnika za 2017. godinu, dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 4. Subvencioniranje administrativnih troškova po sjedištu korisnika

R. br.	OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	BREZA	1	5,26	12.000,00	2,38
2.	DOBOJ-JUG				
3.	KAKANJ	2	10,53	44.000,00	8,72
4.	MAGLAJ	1	5,26	32.000,00	6,34
5.	OLOVO				
6.	TEŠANJ	7	36,85	184.000,00	36,45

R. br.	OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
7.	USORA	1	5,26	28.000,00	5,55
8.	VAREŠ				
9.	VISOKO	4	21,05	118.747,00	23,53
10.	ZAVIDOVIĆI	2	10,53	58.000,00	11,48
11.	ZENICA	1	5,26	28.000,00	5,55
12.	ŽEPČE				
UKUPNO:		19	100	504.747,00	100

Iz prethodne tabele evidentno je da su ovaj poticaj posebno koristili privredni subjekti iz općina Tešanj i Visoko, istovremeno u 2017. godini ovaj poticaj uopšte nisu koristili privredni subjekti iz općina: Doboj Jug, Olovo, Vareš i Žepče.

Ovi pokazatelji ukazuju na potrebu detaljne analize uzroka i donošenja odgovarajućih mjera općinskih organa u cilju dinamiziranja privrednih aktivnosti, a naročito investicija u pomenutim općinama, te unapređenje ambijenta za poduzetništvo.

Pregled broja korisnika ovog poticaja i iznosa odobrenih sredstava, posmatran po djelatnostima korisnika, dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 5: Subvencioniranje administrativnih troškova po djelatnostima korisnika

R. br.	DJELATNOST KORISNIKA POTICAJA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	Proizvodnja hrane	3	15,79	98.000,00	19,42
2.	Metaloprerađiva	5	26,31	128.000,00	25,36
3.	Drvoprerađiva	3	15,79	90.000,00	17,83
4.	Prerada tekstila i kože	1	5,26	16.000,00	3,17
5.	Ostale proizvodne djelatnosti	7	36,85	172.747,00	34,22
UKUPNO:		19	100	504.747,00	100

2.2. SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA REALIZACIJE PATENATA INOVATORA

Na području Zeničko-dobojskog kantona djeluje više inovatora organiziranih u Udruženje inovatora Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Asocijaciju inovatora BiH. Mnogi od njih su postigli zapažene rezultate na izložbama, kako u BiH, tako i u inostranstvu.

U cilju stvaranja preduslova za zaštitu patenta, njihovu industrijsku primjenu, te poticanje inovatora, sačinjen je projekat poticaja koji je jedinstven u okruženju.

Nakon donesenog Zaključka Vlade Kantona o usvajanju Uputstva o postupcima i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih subvencioniranju realizacije patenata inovatora sa područja ZDK, broj: 02-02-10983/17 od 27.07.2017. godine, te objavljenog Javnog poziva u listu „Naša riječ“, dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je 3 zahtjeva za realizaciju ovog poticaja od kojih su 2 Inovatora osigurala dokumentaciju na osnovu koje se može odobriti subvencioniranje troškova

realizacije patenata, a 1 zahtjev je bio neuredan. Osnovni kriterij kod ovog poticaja je posjedovanje Rješenja o dodjeli patenta, izdatog od nadležnog organa.

U skladu sa Uputstvom, kriterijima i procedurom, Inovatorima se može odobriti subvencija za realizaciju patenta u ukupnom iznosu od 10.000,00 KM.

U Tabeli 6. dat je pregled urednih zahtjeva inovatora, mjesto prebivališta, naziv izuma, broj rješenja o dodjeli patenta.

Tabela 6: Uredni zahtjevi - Subvencioniranje troškova realizacije patenata inovatora

Red. broj	Ime i prezime inovatora	Mjesto prebivališta	Naziv izuma	Broj Rješenja o dodjeli patenta	Iznos poticaja /KM/
1.	Armina Čamić Mačković	Maglaj	Prese za proizvodnju građevinskog bloka od pepela	IP-02-048-1-02360/17RS	5.000,00
2.	Jusuf Duraković	Zenica	Distributor zraka u protočnoj peći	IP-02-48-1-00931/17RS	5.000,00
UKUPNO:					10.000,00

U Tabeli 7 dat je pregled neurednih zahtjeva inovatora, mjesto prebivališta, te razlog odbijanja.

Tabela 7: Neuredni zahtjev sa razlogom odbijanja - Subvencioniranje troškova realizacije patenata inovatora

R. br.	PODNOŠILAC ZAHTEVA	MJESTO PREBIVALIŠTA	RAZLOG ODBIJANJA
1.	ČEĆO MUAZ	Doboj - Jug	Nije dostavljeno Rješenje o dodjeli patenta

2.3. SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA KOLEKTIVNOG NASTUPA PRIVREDNIH SUBJEKATA I INOVATORA NA SAJMOVIMA

Nakon donesene Odluke Vlade Kantona o odobravanju finansijskih sredstava za finansiranje učešća privrednih subjekata i inovatora na 24. Generalnom BH sajmu ZEPS 2017., broj: 02-14-11053/17 od 31.07.2017. godine i Javnog poziva, Ministarstvo za privredu poduzelo je niz aktivnosti na organizaciji nastupa privrednika na „24. Generalnom sajmu ZEPS 2017.“. i 14. sajmu „ZEPS-Intermetal 2017.“.

U skladu s Programom utroška budžetskih sredstava za ovu aktivnost je utrošeno 20.759,80 KM. Na posebno dizajniranom štandu, površine 100 m² organiziran je nastup 10 privrednih subjekata iz Zeničko-dobojskog kantona.

Izložbeni ambijent je dizajniran na zadovoljavajućem nivou, što je omogućilo učesnicima Sajma uspostavu kontakata sa potencijalnim partnerima, od kojih su neki završili ugovaranjem novih poslova.

U cilju promocije poticaja koje Ministarstvo realizira, podržano je objavljivanje specijalnog izdanja lista "NAŠA RIJEČ", koji je distribuiran tokom Sajma ZEPS 2017., za šta je utrošeno 5.000,00 KM. Pored toga Odlukom Vlade Kantona, broj:02-14-10975/17 Od 27.7.2017. godine, odobreno je sufinansiranje Sajma privrede Tešanj 2017. sredstvima u iznosu od 10.000, 00 KM.

Dakle, za ovaj poticaj u 2017. godini utrošeno je 35.759,80 KM.

2.4. SUBVENCIONIRANJE TROŠKOVA JAČANJA KONKURENTNOSTI

Nakon usvajanja Zaključka kojim je data saglasnost na Uputstvo o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih za subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti, na koje je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-14-11117/17 od 31.7.2017. godine i Javnog poziva objavljenog dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 50 zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Od ovog broja, Vlada je odobrila poticaj u 45 slučajeva, a 5 zahtjeva je odbijeno. Osnovni kriterij kod ovog poticaja je realizirani izvoz u prethodnoj godini i uredno izmireni javni prihodi.

Po Uputstvu o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih za subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti, pravo korištenja imaju privredni subjekti iz područja prerađivačkih djelatnosti (A, B, C, D) registrovani u Zeničko-dobojskom kantonu, koji dokažu realizaciju izvoza sa maksimalnim ukupnim prihodom za prethodnu godinu u iznosu od 7.000.000,00 KM i realiziranim izvozom za prethodnu godinu i to u iznosu od 3 % od fakturisanog iznosa izvoza u KM u prethodnoj godini, ali ne više od 25.000,00 KM po godini.

Komisija za ocjenu zahtjeva izvršila je pregled i uvid svih podnesenih zahtjeva, o čemu je sačinjen Izvještaj. Na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, Izvještaja Komisije i prijedloga Odluke Ministarstva za privredu, Vlada Kantona je donijela Odluku o odobravanju finansijskih sredstava – subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti, broj: 02-14-17553/17 od 14.12.2017. godine.

U sljedećoj tabeli dat je pregled subvencioniranja troškova jačanja konkurentnosti kod privrednih subjekata - izvoznika, iznosi fakturisanih izvoza i visine poticajnih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Kantona u 2017. godini.

Tabela 8.: Subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti – uredni zahtjevi

R. br	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	UKUPAN PRIHOD U 2017. GOD /KM/	UKUPAN FAKTOR IZVOZA U 2017. GOD /KM/	3% OD UKUPNOG FAKTORA IZVOZA U 2017. GOD /KM/	IZNOS POTICAJA /KM/
1.	Al-ex d.o.o	Sarajevska 135A Zenica	1.679.747,00	1.405.645,37	42.169,00	25.000,00
2.	Vin Metal d.o.o	Poslovni centar XP bb Žabljak	535.096,00	405.451,88	12.164,00	12.164,00
3.	Barbara Mebl d.o.o	Poslovni centar XP bb Žabljak	269.912,00	231.016,05	6.930,00	6.930,00
4.	TransformArt d.o.o	Bakići bb Olovo	68.271,00	55.540,19	1.666,20	1.666,20
5.	Antilop d.o.o	Ljeskovicica bb Žepče	2.760.398,00	1.101.408,08	33.042,24	25.000,00
6.	Alumax d.o.o	Rosulje bb Jelah-Tešanj	561.541,00	212.350,40	6.370,51	6.370,51
7.	Bosna-Commerce d.o.o	Jelah polje bb	1.235.430,00	869.025,98	26.071,00	25.000,00
8.	Frutti-Fungi d.o.o	Podvinci 37 Visoko	4.888.294,00	3.073.141,37	92.194,00	25.000,00
9.	Art d.o.o	Ciglanska bb Jelah-Tešanj	1.791.524,00	1.749.320,00	52.480,00	25.000,00

R. br	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	UKUPAN PRIHOD U 2017. GOD /KM/	UKUPAN FAKTOR IZVOZA U 2017. GOD /KM/	3% OD UKUPNOG FAKTORA IZVOZA U 2017. GOD /KM/	IZNOS POTICAJA /KM/
10.	ES-STHAL d.o.o	Ciglanska bb Jelah	284.452,00	50.204,38	1.506,00	1.506,00
11.	Subašić d.o.o	Potočani bb Jelah-Tešanj	4.802.915,00	908.724,05	27.262,00	25.000,00
12.	B&M Commerce d.o.o	Bukva bb Jelah-Tešanj	855.401,00	662.046,00	19.861,38	19.861,38
13.	Kalim profil d.o.o	Ljetinić bb Tešanj	4.389.704,00	570.695,85	17.120,85	17.120,85
14.	Metal bau Memić d.o.o	Mračaj bb Jelah-Tešanj	457.557,00	418.534,96	12.556,04	12.556,04
15.	Domus Arredi d.o.o	Zmaja od Bosne bb Zenica (inkubator)	3.248.155,00	2.999.515,52	89.985,00	25.000,00
16.	Bosio d.o.o	Travnička cesta br.1 Zenica	1.450.698,00	949.166,99	28.475,00	25.000,00
17.	ENI-EM d.o.o	Sarajevska 41 Doboj-Jug	984.044,00	851.770,23	25.553,00	25.000,00
18.	Ćosićpromex d.o.o	Žabljak bb Usora	6.921.302,00	2.897.142,95	86.914,00	25.000,00
19.	Hidraulik-tim d.o.o	Ciglanska bb Jelah-Tešanj	425.663,00	216.527,38	6.495,82	6.495,82
20.	Euro-oniks d.o.o	Ljetinić bb Tešanjka Tešanj	4.981.873,00	419.694,93	12.590,84	12.590,84
21.	Festa d.o.o	Kraševo bb Tešanjka-Tešanj	4.665.417,00	2.660.900,47	79.827,00	25.000,00
22.	Dom Invest d.o.o	Poslovni centar xp Žepče	740.184,00	529.397,42	15.882,00	15.882,00
23.	Hrast d.o.o	Mrkotić bb Tešanj	3.495.514,00	3.143.115,55	94.293,00	25.000,00
24.	Salkić d.o.o	Jablanica bb Tešanj	2.542.654,00	204.907,79	6.147,00	6.147,00
25.	Master-S d.o.o	Liješnica bb Maglaj	791.060,00	585.889,47	17.577,00	17.577,00
26.	Hilal plast d.o.o	Oraš Planje bb Jelah-Tešanj	577.113,00	364.260,95	10.927,82	10.927,82
27.	Ugarak product d.o.o	Dobrinje bb Visoko	5.518.351,00	1.908.477,38	57.254,00	25.000,00
28.	Bositex d.o.o	Donja Golubinja bb Begov Han Žepče	1.113.774,00	1.053.517,00	31.606,00	25.000,00
29.	Sirovina Eko d.o.o	Kulina Bana bb Maglaj	5.132.364,00	3.119.503,92	93.585,00	25.000,00
30.	Algoja d.o.o	Bukva bb Tešanj	1.651.161,00	1.628.475,31	48.854,00	25.000,00
31.	Elchytex d.o.o	Anke Topić bb Žepče	1.256.393,00	946.054,00	28.382,00	25.000,00

R. br	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	UKUPAN PRIHOD U 2017. GOD /KM/	UKUPAN FAKTOR IZVOZA U 2017. GOD /KM/	3% OD UKUPNOG FAKTORA IZVOZA U 2017. GOD /KM/	IZNOS POTICAJA /KM/
32.	Prlić d.o.o	Brezovo polje bb Žepče	1.2828.965,00	645.399,00	19.362,00	19.362,00
33.	Zenko d.o.o	Lukovo polje 40 Zenica	4.133.679,00	2.255.187,00	67.656,00	25.000,00
34.	Nansi d.o.o	Donja Golubinja bb Žepče	3.407.688,00	3.001.656,32	90.050,00	25.000,00
35.	Neimax d.o.o	Radinovići bb Visoko	5.312.727,00	708.443,73	21.253,00	21.253,00
36.	Ze-Steel d.o.o	Zmaja od Bosne bb Zenica	4.796.905,00	2.689.121,21	80.674,00	25.000,00
37.	Euroimpex d.o.o	Donja Lobnica bb Zavidovići	1.270.359,00	626.216,98	18.786,50	18.786,50
38.	Drvex d.o.o	Ponijevo bb Žepče	1.376.546,00	93.644,89	2.809,34	2.809,34
39.	Šeher Coni d.o.o	Novi Šeher bb Maglaj	281.782,00	273.786,68	8.204,60	8.204,60
40.	Femetall d.o.o	Zmaja od Bosne bb Zenica	892.542,00	787.016,77	23.610,50	23.610,50
41.	SSAM-plast d.o.o	Ciglanska bb Jelah-Tešanj	822.428,00	126.422,38	3.793,00	3.793,00
42.	Arny Art In Wood d.o.o	Šije bb Matuzići	172.635,00	91.830,81	2.755,00	2.755,00
43.	Prograd Holz d.o.o	Donja Golubinja bb Begov Han Žepče	2.414.265,00	907.762,06	27.233,00	25.000,00
44.	Z-Chromoprom d.o.o	Žabljak bb Usora	532.521,00	408.721,78	12.262,00	12.262,00
45.	Katić d.o.o	Omanjska bb Usora	3.380.852,00	3.262.744,98	97.882,00	25.000,00
UKUPNO:			111.699.856,00	52.069.376,41	1.562.076,64	810.631.40

U sljedećoj tabeli dat je pregled neurednih zahtjeva za subvencioniranja troškova jačanja konkurentnosti kod privrednih subjekata - izvoznika, sa razlogom odbijanja.

Tabela 9.: Subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti - Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
1.	Zupčanik d.o.o Doboj Jug	Šije bb Doboj Jug	Dug indirektni porezi, dug na osnovu takse
2.	Makro drvo d.o.o Žepče	Orahovica bb Žepče	Nema Uvjerenje o izvršenom izvozu
3.	Secom d.o.o Visoko	Mulići bb Visoko	Ukupni prihodi iznad 7.000.000,00KM

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
4	Enker d.d Tešanj	Bukva bb Tešanj	Ukupni prihodi iznad 7.000.000,00KM
5	Profil-Isolation d.o.o Žepče	Donji Lug bb Žepče	Ukupni prihodi iznad 7.000.000,00KM

U narednoj tabeli dat je pregled urednih zahtjeva za subvencioniranja troškova jačanja konkurentnosti kod privrednih subjekata - izvoznika, po sjedištima korisnika.

Tabela 10.: Subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti po sjedištima korisnika

R. br.	OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	BREZA				
2.	DOBOJ-JUG	1	2,22	25.000,00	3,10
3.	KAKANJ				
4.	MAGLAJ	3	6,67	50.781,60	6,26
5.	OLOVO	1	2,22	1.666,20	2,05
6.	TEŠANJ	17	37,78	250.124,26	30,85
7.	USORA	3	6,67	62.262,00	7,68
8.	VAREŠ				
9.	VISOKO	3	6,67	71.253,00	8,79
10.	ZAVIDOVIĆI	1	2,22	18.786,50	2,32
11.	ZENICA	6	13,33	148.610,50	18,33
12.	ŽEPČE	10	22,22	182.147,34	22,47
UKUPNO:		45	100,00	810.631,40	100,00

Iz prethodne tabele evidentno je da su aktivnosti po ovom poticaju 2017. godine, naglašene u općinama Tešanj, Zenica i Žepče, dok su istovremeno ove aktivnosti nedovoljno izražene u općinama Breza, Kakanj i Vareš. Ovi pokazatelji ukazuju na potrebu detaljne analize uzroka i donošenja odgovarajućih mjera općinskih organa u cilju dinamiziranja privrednih aktivnosti.

Pregled broja korisnika poticaja subvencioniranja troškova jačanja konkurentnosti i iznosa realizovanih sredstava, posmatran po djelatnostima korisnika, dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 11.: Subvencioniranje troškova jačanja konkurentnosti po djelatnostima korisnika

R. br.	DJELATNOST KORISNIKA POTICAJA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	Proizvodnja hrane	3	6,67	58.204,60	7,18
2.	Metaloprerađiva	13	28,89	235.715,21	29,08
3.	Drvoprerađiva	11	24,44	182.947,04	22,57
4.	Prerada tekstila i kože	7	15,56	148.645,38	18,88
5.	Ostale proizvodne djelatnosti	11	24,44	185.110,17	22,83
UKUPNO:		45	100,00	810.631,40	100,00

2.5. SUBVENCIONIRANJE PROJEKATA KOMORA I UDRUŽENJA IZ OBLASTI PRIVREDE

Nakon usvajanja Uputstva o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih za subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede, usvojenim Zaključkom Vlade Kantona, broj: 02-02-10982/17 od 27.07.2017. godine i Javnog poziva objavljenog u listu „Naša riječ“, dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 2 uredna zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Komisija za ocjenu zahtjeva izvršila je pregled i uvid svih podnesenih zahtjeva i prema potrebi obavila je opservaciju objekata potencijalnih korisnika, o čemu je sačinjen Izvještaj. Na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, Izvještaja Komisije i prijedloga Odluke Ministarstva za privredu, Vlada Kantona je donijela Odluku o odobravanju finansijskih sredstava – subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede, broj: 02-14-17284/17 od 14.12.2017. godine.

Iz integralne tabele evidentno je da su udruženja dostavila 2 uredana zahtjeva, dok zahtjeva od komora nije bilo.

Prema priloženoj dokumentaciji “Udruženje poslodavaca Zenica” je realiziralo jedan projekat, za čiju pripremu i edukaciju im je pripalo 5.000,00 KM i također, prema priloženoj dokumentaciji Udruženje “GEOPA” Zenica je realiziralo jedan projekat promocije “Energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije”, te im je pripalo 4.979,07 KM.

Tabela 12.: Uredni zahtjevi - Subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede

R.br.	Komore/udruženja	SJEDIŠTE	OSNOVICA	50 %	IZNOS POTICAJA /KM/
1.	„Udruženje poslodavaca Zenica“	Vojvodića put bb, Zenica	10.000,00	5.000,00	5.000,00
2.	Udruženja “GEOPA” Zenica	Čire Truhelke 10. Zenica	9.959,40	4.979,70	4.979,70
UKUPNO:					9.979,70

U skladu sa Uputstvom, kriterijima i procedurom, a na osnovu priložene dokumentacije za subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede potencijalnim korisnicima može se odobriti 9.979,70 KM.

2.6. SUBVENCIONIRANJE PROJEKATA IZGRADNJE I OBNOVE JAVNE TURISTIČKE INFRASTRUKTURE

Shodno Uputstvu o postupcima i kriterijima za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja namijenjenih subvencioniranju projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj:02-14-10985/17 od 27.07.2017. godine (u daljem tekstu:Uputstvo), imenovana je Komisija za ocjenu zahtjeva za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja Rješenjem ministra Ministarstva za privredu, broj: 04-14-10982-1/17 od 16.10.2017. godine.

Na osnovu Javnog poziva za prikupljanje zahtjeva za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja namijenjenih za subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture, što je

objavljen u listu "Naša riječ", dana 08.08.2017. godine, a zatvoren dana 09.10.2017. godine, Ministarstvu za privredu obratilo se jedanaest (11) subjekata zahtjevima za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja.

Subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture projektovano je na način da se pomaže realizacija projekata njihovim finansiranjem od početka realizacije (izgradnja i obnova), tačnije-ne uključuje izradu projektne dokumentacije.

Komisija je izvršila uvid u zahtjeve, pri čemu je konstatovala njihovu urednost. Detaljnim uvida u podneske evidentirano je da su privredni subjekti dostavili šest (6) urednih zahtjeva, te da je dostavljeno pet (5) neurednih zahtjeva.

Na osnovu Uputstva objavljeno je u Javnom pozivu za prikupljanje zahtjeva za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja namijenjenih za subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture da će se raspodjela sredstava će se vršiti prema sljedećim kriterijima:

- stepen samofinansiranja (vlastito učešće %) – do 40 bodova
- stepen sufinansiranja (učešće drugih subjekata %) – do 30 bodova
- rok realizacije projekta ili faze projekta – do 10 bodova
- predloženi projekat međusobno povezuje više prihvatljivih partnera (kanton, općina/grad, mjesne zajednice, udruženja) – do 10 bodova
- predloženi projekat kandidira više od jednog objekata javne turist. Infrastr.–do 5 bodova
- lokacija na kojoj se projekat realizuje obuhvata kulturno-historijski spomenik – 5 bodova

Nadalje, naglašeno je da će se sredstva odobravati projektima prema bodovnoj listi od najvećeg broja na niže, do krajnje raspodjele ukupnog iznosa budžetskih sredstava namjenjenih za ovaj poticaj.

Obzirom na broj pristiglih urednih zahtjeva i ukupan iznos traženih sredstava po priloženim projektima uvidjelo se da sva tražena sredstva za realizaciju projekata ne premašuje finansijska sredstva opredjeljena za ovu vrstu poticaja.

Imajući u vidu da se ne trebaju isplatiti veća sredstva od traženih u zahtjevima, Komisija nije vršila bodovanja.

U skladu sa Uputstvom, kriterijima i procedurom, za šest subjekata/projekata odobrena su i dodjeljena sredstva poticaja namijenjena za subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture u ukupnom iznosu od 144.315,00 KM.

Nakon donošenja Odluke Vlade o odobravanju sredstava, slijedeći korak je potpisivanje Ugovora sa svakim korisnikom poticaja gdje će se precizirati obaveze korisnika i rokovi u kojima će se morati realizovati radovi planirani projektima, te dostaviti izvještaj Ministarstvu o utrošku sredstava.

Obaveze korisnika sredstava:

- Bespovratna sredstva iskoristiti namjenski u zadatom roku navedenom u projektu.
- Ministarstvu za privredu u ugovorenom roku dostaviti izvještaj o realizaciji preuzetih obaveza, odnosno korištenju bespovratnih sredstava, s pratećom dokumentacijom koja potvrđuje navode u izvještaju.
- Na zahtjev Ministarstvu za privredu pružiti na uvid i dodatnu naknadno traženu dokumentaciju.

Tabela 13.: Subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture

R. BR	PODNOŠIOČ ZAHTJEVA	VRIJEDN. PROJEKTA /KM/	<u>VLASTITA SREDSTVA I SREDSTVA SUFINANSIR. DRUGIH</u> /KM/	IZNOS POTICAJA /KM/	NAPOMENA
1.	Udruženje LO "KLEK" Zavidovići	40.058,80	<u>10.058,0</u>	30.000,00	
2.	Općina Visoko	200.000,00	<u>100.000,00</u>		Nije ovjerena Izjava
3.	SRD "KLEN" Usora	32.287,00	<u>1.500,00</u> + 5.000,00	18.000,00	Završeni pripremni radovi, 8.562,00 KM
4.	Općina Zavidovići	32.000,00	<u>10.000,00</u> + 1.000,00		Nije ovjerena Izjava
5.	Općina Olovo	43.949,88	<u>4.395,00</u>	39.554,00	
6.	Općina Kakanj	57.882,00	<u>25.291,00</u> + 7.300,00	25.291,00	
7.	MZ "Očevija" Općina Vareš	62.544,00	<u>6.091,00</u> + 6.080,00		Nije adekvatan Projekat
8.	Udruženje "EKOTURIST" Vareš	27.970,00	<u>1.000,00</u> + 2.000,00	24.970,00	
9.	MZ "Ponijevo" Općina Žepče	21.266,00	0,00		Nije adekvatan Projekat
10.	Udruženje "MENZIL" Zavidovići	8.500,00	<u>1.000,00</u> + 1.000,00	6.500,00	
11.	Udruženje "EKO-TVRTKOVAC" Zenica	10.184,00	<u>4.074,00</u> + 2.500,00		Nije ovjerena Izjava
UKUPNO		210.647,68		144.315,00	

2.7. REGRESIRANJE KAMATA NA INVESTICIJSKE KREDITE

Nakon usvajanja Zaključka kojim je data saglasnost na Uputstvo o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih regresiranju kamata na investicijske kredite, na koje je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-14-10980/17 od 27.7.2017. godine i Javnog poziva objavljenog dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 8 zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Od ovog broja, Vlada je odobrila poticaj u 1 slučaju, a 7 zahtjeva je odbijeno. Osnovni kriterij kod ovog poticaja je realizirani investicijski kredit sa kamatom nižom od 4,5%, te uredno izmireni javni prihodi.

Komisija za ocjenu zahtjeva izvršila je pregled i uvid svih podnesenih zahtjeva, o čemu je sačinjen Izvještaj. Na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, Izvještaja Komisije i prijedloga Odluke Ministarstva za privredu, Vlada Kantona je donijela Odluku o odobravanju finansijskih sredstava – subvencioniranje troškova namijenjenih regresiranju kamata na investicijske kredite, broj: 02-14-17283/17 od 14.12.2017. godine.

U sljedećoj tabeli dat je pregled subvencioniranja kamata na investicijske kredite i visine poticajnih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Kantona u 2017. godini.

Tabela 14.: Subvencioniranje kamata na investicijske kredite – uredni zahtjevi

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	3% OD UTROŠKA KREDITA /KM/	BROJ ZAPOSLENIH	IZNOS ODOBRENOG POTICAJA /KM/
1.	Delta Trade d.o.o Zenica	Zenica	69.701,10	34	30.000,00
UKUPNO:					30.000,00

U narednoj tabeli dat je pregled neurednih zahtjeva za subvencioniranja kamata na investicijske kredite s razlogom odbijanja.

Tabela 15.: Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja - regresiranje kamata na investicijske kredite

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
1.	Štamparija-S d.o.o Tešanj	Poslovna zona Vila 31. Tešanj	-Ne zadovoljava kriterij- kamata ispod 4,5%
2.	Poljoprivredna proizvodnja "Vrt" Vl. Fejzić Fahreta	Izeta Kurtalića bb Visoko	-Ne zadovoljava kriterij Javnog poziva -djelatnost nije D ili C
3.	Neimax d.o.o Visoko	Radinovići bb Visoko	-Datum osnovnog Ugovora stariji od 1.1.2015g
4.	Fedi d.o.o Zenica	Huseina Kulenovića br.2 Zenica	-Ne zadovoljava kriterij Ugovor –rekonstrukcija poslovnog prostora, -Upotrebna doz.za osnov.sred.
5.	PD Alu Wood Inženjering d.o.o Maglaj	Željeznička stanica bb Maglaj	-Kamata ispod 4,5% -Upotrebna dozvola za osnov.sred. -Namjena kredita obrtna sredstva
6.	Alma-Ras d.o.o Olovo	Olovske luke bb. Olovo	-Ugovor stariji od 1.1.2015.god -Broj uposl.preko 250 osoba
7.	INKOS EXPORT IMPORT d.o.o Kakanj	Bratstva Jedinstva bb Kakanj	-Ne zadovoljava kriterij Namjena kredita Reprogramiranje-Refinansiranje Ugovora

U narednoj tabeli dat je pregled urednih zahtjeva za subvencioniranja kamata na investicijske kredite, po sjedištima korisnika.

Tabela 16.: Subvencioniranje kamata na investicijske kredite po sjedištu korisnika

R. br.	OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	BREZA				
2.	DOBOJ-JUG				
3.	KAKANJ				
4.	MAGLAJ				
5.	OLOVO				
6.	TEŠANJ				
7.	USORA				
8.	VAREŠ				
9.	VISOKO				
10.	ZAVIDOVIĆI				
11.	ZENICA	1	100,00	30.000,00	100,00
12.	ŽEPČE				
UKUPNO:		1	100,00	30.000,00	100,00

Pregled broja korisnika poticaja subvencioniranja kamata na investicijske kredite i iznosa realizovanih sredstava, posmatran po djelatnostima korisnika, dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 17.: Subvencioniranje troškova kamata na investicijske kredite po djelatnostima korisnika

R. br.	DJELATNOST KORISNIKA POTICAJA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	Proizvodnja hrane	1		30.000,00	100,00
2.	Metaloprerađiva				
3.	Drvoprerađiva				
4.	Prerađiva tekstila i kože				
5.	Ostale proizvodne djelatnosti				
UKUPNO:		1	100,00	30.000,00	100,00

2.8. SUBVENCIONIRANJE INVESTICIJA KOD OBRTA IZ PODRUČJA PRERAĐIVAČKE DJELATNOSTI I OBAVLJANJA DJELATNOSTI PREMA UREDBI O ZAŠTITI TRADICIONALNIH I STARIH ZANATA

Nakon donešenja Uputstva o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundiranja) finansijskih sredstava namjenjenih subvencioniranju investicija kod obrta iz područja prerađivačkih djelatnosti i obavljanje djelatnosti prema Uredbi o zaštiti tradicionalnih i starih zanata, usvojenim Zaključkom Vlade Kantona, broj: broj: 02-02-10984/17 od 27.07.2017. godine, i Javnog poziva objavljenog u listu „Naša riječ“, dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine, Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 24 zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Od ovog broja Odlukom Vlade, broj: 02-14-17286/17 od 14.12.2017.godine je odobreno 18 zahtjeva, od kojih je 6 zahtjeva odbijeno. Osnovni kriterij kod ovog poticaja je ishodovana upotrebna dozvola

za izgrađeni proizvodni objekat, dokazi o realizaciji investicije u osnovna sredstva obrta, dob obrtnika i uredno izmireni porezi i doprinosi.

Iz integralne tabele evidentno je da su Investitori dostavili **18** urednih zahtjeva, te da je zaprimljeno **6** neurednih zahtjeva.

Prema odobrenjima za upotrebu objekata i projektnoj dokumentaciji **2** Investitora su izgradila proizvodne objekte ukupne površine tlocrta od **199,00 m²**, namjenjene za obavljanje proizvodne djelatnosti.

Prema odobrenjima za obavljanje djelatnosti donesenim u skladu sa Uredbom o zaštiti tradicionalnih i starih zanata dostavljeno je **16** urednih zahtjeva.

Prema dostavljenim ličnim dokumentima kod urednih zahtjeva bila su **4** obrtnika mlađa od 35 godina.

U skladu sa Postupcima, kriterijima i procedurom, a na osnovu veličine površine izgrađenih objekata, odobrenja o zaštiti tradicionalnih i starih zanata, te dobi - mladosti obrtnika, obrtnicima se može odobriti subvencija u ukupnom iznosu **od 93.890,00 KM**.

Tabela 18: Uredni zahtjevi - Subvencioniranje investicija kod obrta

Red. broj	OBRTNIČKI SUBJEKT	OBRTNIK	DJELATNOST	VRSTA POTICAJA	IZNOS POTICAJ A /KM/
1.	Obučarska radnja Spahić Adis ul. Braće Kotorića bb. Jelah-Tešanj	Adis Spahić	Tradicionalni obučarski zanat	Tradicionalni zanati	5.000,00
2.	Obučar "SICA" ul.Željeznička bb, Zenica	Hasan Kazić	Tradicionalni obučarski zanat	Tradicionalni zanati	5.000,00
3.	" FOTO-VIDEO "STUDIO 111" Titova bb, Tešanj	Benjamin Deljkić	Tradicionalna fotografska radnja	Tradicionalni zanati	5.000,00
4.	Krojački obrt "BEGI" ul. Štrosmajerova 30, Zenica	Begajeta Serdarević	Tradicionalni krojački obrt	Tradicionalni zanati+investicije	5.590,00
5.	MLIN "BRANA", ul. Ljeskovića bb Žepče	Fadila Hadžić	Tradicionalni mlinski proizvodi	Tradicionalni zanati	5.000,00
6.	OR. Proizvodnja namještaja "EXTRA", Alići bb, Zavidovići	Mirel Fejzić	Proizvodnja namještaja	Proizvodni obrt (adminis.troškov +investicije)	4.351,00
7.	"ANT" Kralja Tvrtka 26. Tešanj	Nedim Čengić	Tradicionalna prerada kože	Tradicionalni zanati+god. starosti	5.500,00
8.	Pogrebna djelatnost Ul. Donje Ravne bb Žepče	Ivica Pavković	Proizvodni kamenorezački obrt	Proizvodni obrt (adminis.troškov +investicije)	6.949,00
9.	"Obučar Eso" Tešanjka bb, Tešanjka	Esad Ahmić	Tradicionalni obučarski zanat	Tradicionalni zanati	5.000,00

Red. broj	OBRTNIČKI SUBJEKT	OBRTNIK	DJELATNOST	VRSTA POTICAJA	IZNOS POTICAJA /KM/
10.	“ BIOBELINA” Kulin Bana br.54, Žepče	Lejla Berbić	Tradicionalna proizvodnja sapuna i deterđentata	Tradicionalni zanati+god. starosti	5.500,00
11.	Proizvodnja drvenog uglja “Smajić – Ratkovci” Ratkovci bb, Visoko	Adnan Smajić	Tradicionalna proizvodnja drvenog uglja	Tradicionalni zanati	5.000,00
12.	“ FE” ul. Pinjagića 4, Visoko	Adnan Užičanin	Tradicionalna izrada ukrasnih predmeta	Tradicionalni zanati	5.000,00
13.	Berbersko brijačka radnja “MAHIR”, ul. Majdanska M-6 Vareš	Mahir Bulbulušić	Tradicionalni berbersko brijački obrt	Tradicionalni zanati	5.000,00
14.	Obrt “KAPIC” Kralupi bb, Visoko	Afan Kapić	Tradicionalna izrada rukotvorina od drveta	Tradicionalni zanati+god. starosti	5.500,00
15.	Uslužni obrt “AM – BI” Sarajevska 79, Zenica	Alma Tahmišćija	Tradicionalni obrt tekstilnih proizvoda	Tradicionalni zanati	5.000,00
16.	“Rezbarija Kruško” Novi Miljenovci bb, Jelah-Tešanj	Edina Kruško	Tradicionalna izrada rukotvorina od drveta	Tradicionalni zanati+god. starosti	5.500,00
17.	UKD “Krojač”, M.Tarabara br.3 Zenica	Almir Mujagić	Tradicionalni krojački obrt	Tradicionalni zanati	5.000,00
18.	Proizvodni obrt “BI – EN” ul. 7. muslimanska br. 27 Kakanj	Sejdefa Kevilj	Tradicionalna proizvodnja kolača	Tradicionalni zanati	5.000,00
UKUPNO:					93.890,00

Pregled neurednih zahtjeva prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 19: Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja - Subvencioniranje investicija kod obrta

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
1.	Obrtnička radnja “VIJAČKIĆ”, Očevija bb. Vareš	Alozije Vijačkić	Jednokratno dodjeljen poticaj u 2013.godini po istom osnovu
2.	“STJEPELJKA”, Obrtnička radnja, Vareš	Dražen Jozeljčić	Sredstva dodjeljena jednokratno 2013. godine po istom osnovu
3.	Obrtnička radnja “GOGIĆ” Vareš	Augustin Gogić	Sredstva dodjeljena jednokratno 2013. godine po istom osnovu
4.	Obrt “BEKRIĆ-S” vl., Visoko, br.2	Semir Bekrić	Sredstva dodjeljena jednokratno 2016. godine po istom osnovu

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
5.	ZR "OBUČAR", Ulica prva Žepče	Stjepan Dunder	Dostavljeno rješenje nije uradjeno u skladu sa Zakonom o obrtu (Službene novine Federacije BiH, broj 52/02) i Uredbe o zaštiti tradicionalnih i starih zanata (Sl. Novine FBiH, broj:35/09, 66/09, 38/10 i 16/12)
6.	"ZIRČO KOMERC" d.o.o Ul. Pepelarska Rijeka bb Žepče	Nezir Fejzić	Dostavljeno rješenje nije uradjeno u skladu sa Zakonom o obrtu (Službene novine Federacije BiH, broj 52/02), odnosno registrirano kao privredno društvo

Tabela 20.: Subvencioniranje investicija kod obrta iz područja prerađivačke djelatnosti obavljanja djelatnosti i prema Uredbi o zaštiti tradicionalnih i starih zanata po sjedištu korisnika

R. br.	OPĆINA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA /KM/	
		'17	% Udio '17	'17	% Udio '17
1.	Vareš	1	5,55	5.000,00	5,32
2.	Zavidovići	1	5,55	4.351,00	4,64
3.	Zenica	4	22,23	20.590,00	21,92
4.	Kakanj	1	5,55	5.000,00	5,32
5.	Visoko	3	16,67	15.500,00	16,50
6.	Tešanj	5	27,78	26.000,00	21,69
7.	Olovo				0
9.	Žepče	3	16,67	17.449,00	18,58
10.	Doboj-Jug				
11.	Maglaj				
12.	Breza				
13.	Usora				
UKUPNO:		18	100	93.890,00	100

Iz gore navedene tabele se vidi da je 18 obrtnika iz 7 općina iskoristilo ovaj poticaj.

Pregled broja korisnika ovog poticaja i iznosa odobrenih sredstava, posmatran po djelatnostima korisnika, dat je u sljedećoj tabeli:

Tabela 21.: Subvencioniranje investicija kod obrta iz područja prerađivačke djelatnosti po djelatnostima

R. br.	DJELATNOST KORISNIKA POTICAJA	BROJ KORISNIKA		IZNOS POTICAJA /KM/	
		'16.	% Udio '16.	'16.	% Udio '16.
1.	Proizvodnja hrane	2	11,11	10.000,00	10,65
2.	Metaloprerađiva				
3.	Drvoprerađiva	1	5,55	4.351,00	4,63
4.	Prerađiva tekstila i kože	4	22,22	21.090,00	22,46
5.	Ostala proizvodne djelatnosti i tradicionalni zanati	11	61,11	58.449,00	62,25
UKUPNO:		18	100	93.890,00	100

Na osnovu podataka iz prethodne tabele evidentno je da su poticaje kod obrta iz područja prerađivačke djelatnosti najviše koristili subjekti iz djelatnosti proizvodnja hrane, drvoprerađivačke, prerada tekstila i kože i tradicionalnih zanata.

2.9. ODOBRAVANJE I DODJELA (REFUNDACIJA) SREDSTAVA POTICAJA NAMIJENJENIH SUBVENCIONIRANJU ADMINISTRATIVNIH TROŠKOVA KOD POKRETANJA POSLOVNIH IDEJA I REGISTRACIJE PRIVREDNIH SUBJEKATA

Nakon usvajanja Uputstva o postupcima i kriterijima za odobravanje i dodjelu (refundaciju) sredstava poticaja namijenjenih subvencioniranju administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata, Zaključkom broj: 02-02-10986/17 od 27.07.2017. godine i Javnog poziva objavljenog u listu „Naša riječ“, dana 8.8.2017. godine, a zatvoren dana 9.10.2017. godine Ministarstvo za privredu zaprimilo je ukupno 7 zahtjeva za realizaciju ovog poticaja. Od ovog broja Vlada je odobrila poticaj za 4 zahtjeva, a 3 zahtjeva je odbijeno. Osnovni kriterij kod ovog poticaja je dostavljen dokaz o plaćenim troškovima izrade poslovnog plana kod pokretanja poslovnih ideja, odnosno dokaz o plaćenim troškovima registracije poslovnog subjekta, odnosno dokaz o plaćenim troškovima doprinosa za uposlenika tog potencijalnog korisnika- poduzetnika.

Komisija za ocjenu zahtjeva izvršila je pregled i uvid svih podnesenih zahtjeva i prema potrebi obavila je opservaciju objekata potencijalnih korisnika, o čemu je sačinjen Izvještaj. Na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, Izvještaja Komisije i prijedloga Odluke Ministarstva za privredu, Vlada Kantona je donijela Odluku o odobravanju finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata, broj: 02-14-17288/17 od 14.12.2017. godine.

Na ovaj način Vlada je odobrila poticajna sredstva za prvu fazu i drugu fazu pokretanja poslovnih ideja, a ostala refundiranja će biti realizirana prema uslovima iz Javnog poziva.

Vlada Kantona preuzima finansiranje (refundiranje) troškova izrade Poslovnog plana u iznosu do 2.500,00 KM, troškova nastalih u postupku registracije privrednog subjekta u iznosu do 2.500,00 KM, te trošak poreza i doprinosa za direktora poslovnog sistema za prve tri godine uspješnog poslovanja.

U sljedećoj tabeli dat je pregled korisnika- poduzetnika, karakteristika i iznosa poticajnih sredstava odobrenih Odlukom Vlade Kantona u 2017. godini.

Tabela 22: Uredni zahtjevi - Subvencioniranje administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata

R.br.	Ime i prezime potencijalnog poduzetnika	SJEDIŠTE	IZNOS POTICAJA PO KORACIMA		
			POSLOVNI PLAN /KM/	REGISTRACIJA /KM/	DOPRINOSI IZ PLATE /KM/
1.	„BEHAR HS“ dir.Hikmeta Turčinović	Derviša Imamovića br. 6a Zenica			4.552,60
2.	Obrt „ANT“ vl. Nedim Čengić	Raduša bb Tešanj			4.552,60
3.	Seid Jašić	Raduša bb Tešanj			4.552,60
4.	FLEXO-S d.o.o. Maglaj Vl. Ferida Salkić	Liješnica bb Maglaj			4.552,60
UKUPNO:					18.210,40

Tabela 23: Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja - Subvencioniranje administrativnih troškova kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata

R. br.	Ime i prezime potencijalnog poduzetnika	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
8.	Ahmet Kalabić	Crkvice 45 b Zenica	Nije dostavljen Dokaz o plaćenim troškovima izrade Poslovnog plana.
9.	Semir Subašić	Braće Kotorić br. 20 Jelah- Tešanj	Nije dostavljen Dokaz o plaćenim troškovima izrade Poslovnog plana
10.	Edin Omić	Crkvice 49. Zenica	Nije dostavljen Dokaz o plaćenim troškovima izrade Poslovnog plana

Iz prikazanih tabela evidentno je da su potencijalni poduzetnici dostavili 4 uredna zahtjeva, te da su 3 zahtjeva bila neuredna.

U skladu sa Uputstvom, kriterijima i procedurom, a na osnovu plaćenih troškova izrade Poslovnog plana i/ili registracije, potencijalnim poduzetnicima se može odobriti subvencija za administrativne troškove kod pokretanja poslovnih ideja i registracije privrednih subjekata u ukupnom iznosu od **18.210,40 KM.**

2.10 ODOBRAVANJE I DODJELA POTICAJA NAMIJENJENIH SUBVENCIONIRANJU POVEĆANJA ISKORIŠTAVANJA KAPACITETA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA IZ SKUPINE “DRUGE VRSTE OBJEKATA ZA SMJEŠTAJ”, ”UGOSTITELJSKE USLUGE U DOMAĆINSTVU” I ”UGOSTITELJSKI OBJEKTI U SEOSKOM DOMAĆINSTVU” I POTICANJE TURIZMA U SEOSKIM DOMAĆINSTVIMA

Iz priloženih tabela evidentno je da su potencijalni korisnici dostavili 4 zahtjeva, od kojih 2 nemaju urednu dokumentaciju.

Prema Uputstvu o postupku i kriterijima za odobravanje i dodjelu sredstava poticaja namjenjenih subvencioniranju povećanja iskorištavanja kapaciteta u ugostiteljskim objektima iz skupine “druge vrste objekata za smještaj”, ”ugostiteljske usluge u domaćinstvu” i ”ugostiteljski objekti u seoskom domaćinstvu” i podsticanje turizma u seoskim domaćinstvima, aplikantima je Odlukom Vlade broj: 02-14-17289/17 od 14.12.2017.godine, odobreno subvencija u ukupnom iznosu od **8.200,00 KM**.

Tabela 24: Uredni zahtjevi -Subvencioniranja povećanja iskorištenja ugostiteljskih kapaciteta u ugostiteljskim objektima

R.br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	IZNOS POTICAJA		
			ISKORIŠTAVANJA KAPACITETA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA	POTICANJU TURIZMA U SEOSKIM DOMAĆINSTVIMA	IZNOS /KM/
1.	“Hostel NIHAD”	Mulići bb Visoko	3.200,00	-	3.200,00
2.	IZLETIŠTE “Šimin potok”	Selo Zvijezda, Šimin potok bb Vareš	-	5.000,00	5.000,00
UKUPNO:					8.200,00

Tabela 25: Neuredni zahtjevi sa razlogom odbijanja - Subvencioniranja povećanja iskorištenja ugostiteljskih kapaciteta u ugostiteljskim objektima

R. br.	PRIVREDNI SUBJEKT	SJEDIŠTE	RAZLOG ODBIJANJA
1.	Motel “BOSNIA”	Vrankamen bb Breza	Dostavljena dokumentacija nije u skladu sa uslovima Javnog poziva
2.	Hotel Dubrovnik d.o.o. Zenica	Školska 10. Zenica	Dostavljena dokumentacija nije u skladu sa uslovima Javnog poziva

Na osnovu urednih zahtjeva korisnika, koji su u skladu sa Javnim pozivom dostavljeni Ministarstvu za privredu, **2** korisnika su osigurala urednu dokumentaciju na osnovu koje se može odobriti subvencija povećanja iskorištenja ugostiteljskih kapaciteta u ugostiteljskim objektima u ukupnom iznosu od od **8.200,00 KM**

3. REKAPITULACIJA POTICAJA PRIVREDNIM SUBJEKTIMA U 2017. GODINI

U narednim tabelama data je rekapitulacija dodijeljenih poticaja u 2017. godini po vrsti poticaja, sjedištu korisnika poticaja i djelatnostima korisnika poticaja.

Tabela 26.: Pregled odobrenih poticaja po vrsti poticaja

R. br.	VRSTA POTICAJA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA POTICAJA	
		'17.	% Udio'17.	'17. (KM)	% Udio'17.
1.	Subvencioniranje administrativnih trošk.	19	18,81	504.747,00	30,30
2.	Subvencioniranje kamata na inesticijske kredite	1	0,99	30.000,00	1,80
3.	Subvencioniranje investicija kod obrta	18	17,82	93.890,00	5,64
4.	Subvencioniranje novih poslovnih ideja	4	3,97	18.210,40	1,09
5.	Subvencioniranje inovatora	2	1,98	10.000,00	0,60
6.	Subvencioniranje jačanja konkurentnosti	45	44,55	810.631,40	48,66
7.	Subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture	6	5,94	144.315,00	8,66
8.	Subvencioniranje nastupa na sajmovima	2	1,98	35.759,80	2,15
9.	Subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede	2	1,98	9.979,70	0,60
10.	Subv. povećanja iskorišt. kapaciteta u ugostitelj. objektima iz skupine "druge vrste objekata za smještaj", "ugostiteljske usluge u domaćinstvu" i "ugostiteljski objekti u seoskom domaćinstvu" i "poticanje turizma u seoskom domaćinstvu"	2	1,98	8.200,00	0,50
UKUPNO:		101	100,00	1.665.733,30	100,00

Tabela 27.: Pregled odobrenih poticaja po sjedištu korisnika

R. br.	OPĆINA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio'17.
1.	BREZA	1	1,01	12.000,00	0,74
2.	DOBOJ-JUG	1	1,01	25.000,00	1,53
3.	KAKANj	4	4,04	74.291,00	4,56
4.	MAGLAJ	6	6,06	92.334,20	5,66
5.	OLOVO	2	2,02	41.220,20	2,53
6.	TEŠANj	31	31,31	469.229,46	28,79

R. br.	OPĆINA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH SREDSTAVA POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
7.	USORA	5	5,06	108.262,00	6,64
8.	VAREŠ	3	3,03	34.970,00	2,14
9.	VISOKO	11	11,11	208.700,00	12,80
10.	ZAVIDOVIĆI	6	6,06	117.637,50	7,22
11.	ZENICA	16	16,16	246.732,80	15,14
12.	ŽEPČE	13	13,13	199.596,34	12,25
UKUPNO:		99	100,00	1.629.973,50	100,00

Tabela 28.: Pregled odobrenih poticaja po djelatnostima korisnika

R. br.	VRSTE POTICAJA	BROJ ODOBRENIH POTICAJA		IZNOS ODOBRENIH POTICAJA	
		'17.	% Udio '17.	'17. (KM)	% Udio '17.
1.	Proizvodnja hrane i pića	9	9,09	196.204,60	12,04
2.	Metaloprerađiva	18	18,18	363.715,21	22,32
3.	Drvoprerađiva	15	15,15	277.298,04	17,01
4.	Prerađiva tekstila i kože	13	13,13	190.296,98	11,67
5.	Ostale proizvodne i neproizvodne djelatnosti	37	37,37	453.143,67	27,80
6.	Turistička djelatnost	7	7,08	149.315,00	9,16
UKUPNO:		99	100	1.629.973,50	100

4. ZAKLJUČAK

Kao što se vidi iz prethodnog dijela ove informacije, može se zaključiti da je realizacija poticaja u 2017. godini bila uspješna, pa čak iznad planiranog.

Prema Programu utroška budžetskih sredstava Ministarstva za privredu, u 2017. godini utrošeno je 1.672.733,30 KM i to za:

1. Subvencioniranje administrativnih troškova	504.747,00 KM
2. Subvencioniranje inovatora	10.000,00 KM
3. Subvencioniranje kamata kod investicijskih kredita	30.000,00 KM
4. Subvencioniranje investicija u obrtu	93.890,00 KM
5. Subvencioniranje projekata izgradnje i obnove javne turističke infrastrukture	144.315,00 KM
6. Subvencioniranje novih poslovnih ideja	18.210,40 KM
7. Subvencioniranje jačanja konkurentnosti	810.631,40KM
8. Subvencioniranje nastupa na sajmovima	35. 759,80KM
9. Subvencioniranje projekata komora i udruženja iz oblasti privrede	9.979,70 KM
10. Subv.povećanja iskorišt. kapaciteta u ugostitelj. objektima iz skupine “druge vrste objekata za smještaj”, “ugostiteljske usluge u domaćinstvu” i “ugostiteljskiobjekti u seoskom domaćinstvu” i “poticanje turizma u seoskom domaćinstvu	8.200,00 KM
11. Program finansiranja manifestacija, izdavačkih projekata i edukacije	7.000,00 KM
UKUPNO:	1.672.733,30 KM

Realizacijom poticaja postignuti su značajni direktni i indirektni efekti, kao što su povećanje zaposlenosti, izvoza, kvaliteta proizvoda, a posebno:

- izgradnja industrijskih objekata, ukupne površine **27.392,07 m²**, te smanjenje administrativnih troškova za izgradnju industrijskih objekata za **504.747,00 KM**;
- omogućeno je jačanje konkurentnost 45 izvoznika, sa fakturisan izvozom u iznosu od **50.912.428,14 KM**;
- za kandidovane, odnosno predložene, projekte izgradnje i obnove turističke infrastrukture na području Kantona, čija je ukupna vrijednost **210.647,68 KM**, Vlada Kantona je izdvojila sredstva u iznosu **144.315,00 KM**.

Realizacijom poticajnih projekata, Zeničko-dobojski kanton je postao prepoznatljiv u širem okruženju.

Imajući u vidu činjenicu da je u nekim općinama Kantona tokom proteklih godina implementacija poticaja izuzetno mala, neophodno je da općinske strukture izvrše detaljnu analizu poduzetničke klime, te poduzmu odgovarajuće mjere.

Kako su realizirani poticaji proizveli značajne efekte, Ministarstvo za privredu će nastaviti sa ovom aktivnostima.

MINISTAR

Zlatko Jelić